

akvarellern

NORDISKA AKVARELLFÄLLSKAPET

NR 2 - 2026

Vart vänder jag mig?

Frågor om Nordiska Akvarellsällskapet:

Ordförande: Ethel Forsberg, ethel.forsberg@me.com

Sekreterare: Gunnel Alenbratt, gunnelal@hotmail.com

Ansvarig utgivare och redaktör för *akvarellen*

samt annonsansvarig: Anna Sörenson Rydh, akvarellen.anna.sorenson.rydh@gmail.com

Anmälan om medlemskap/prenumeration, adressändring, utebliven tidning:

Kontakta ditt lands NAS-representant

Ann Larsson-Dahlin, annlarssondahlin@gmail.com, norra Sverige

Johan Jönsson, johan@galleribagdadcafe.com, södra Sverige

Hanne Nielsen, hanne.nielsen@pc.dk, Danmark

Victoria Björklund, vbjorklundart@gmail.com, Finland

Olga Koelsch, olga.koelsch@gmail.com, Norge

Páll Tryggvason, pall.tryggvason@gmail.com, Island

Webbredaktör: Marianne Gross, mg@mariannegross.dk

Hemsida www.akvarellen.org

www.nordicwatercolour.org

Org.nr. 802406-3524

ISSN: 1102-7843

Innehåll

Elsa Beskows förtrollande vardag

av Maria Molin 3

Wenche Landaas – Det som danser der

av Vera Maria Gjermundsen 10

Michaela Casková – fokuserar på processen

snarare än på produkten av Sofia Simelius..... 16

Aktuell utställning 22

Utmärkelse 23

Boktips 24

NAS 25

Styrelsens hörna av Ethel Forsberg 35

Omslagsbild: *Sov du lilla videung, än så är det vinter...* av Elsa Beskow. Foto: Cecilia Heisser/Nationalmuseum.

akvarellen 3/26 beräknas komma ut under vecka 37–38

Tryckeri SIB-Tryck AB, Segersbyvägen 5, 145 63 Norsborg

Papper Gallery Silk 130g

Grafisk formgivning Inês Jakobsson – ines@desines.se

Kära akvarellmålare!

I nr 2:2026 blir det både inspirerande reportage och flera nyhetsartiklar för aktuella aktiviteter. Med rapport från årsmötet, pressmeddelanden om priser och stipendium, nya böcker och utställningar hoppas vi verkligen fylla på med inspiration inför sommarens måleri!

Maria Molin har besökt Thielska Galleriets utställning om Elsa Beskow, ett, i Sverige, mycket kärt konstnärskap som väckt nyfikenhet och fantasi hos generationer av barn. Beskows bilderboksvärld ges ut i nya varianter och tolkningar, men utställningen visar hennes original i akvarell och teckning och framhåller hennes egna uttryck, väl förankrade i studier av den svenska naturen.

Vera Maria Gjermundsen har träffat och intervjuat Wenche Landaas som närmar sig akvarellen på ett helt eget sätt. Konceptuellt rör sig Landaas mellan teckning, måleri, *artist books* och skulptur i ett försök att hitta materialens egna uttryck utan att fastna i gestaltningar och budskap.

Sofia Simelius har träffat Michaela Casková, en tjeckisk konstnär bosatt i Finland. Michaela arbetar med naturliga pigment, kollage och illustrationer av muntliga traditioner. Arbetet verkar finnas i en levande flux, där material från naturen och kollage-illustrationer samsas i installationer, happenings och små tryckta utgåvor.

Vi hoppas att alla hittat fram till vår digitala tidning och vårt fantastiska digitala arkiv på akvarellen.prenly.com och önskar er en skön sommar!

Redaktör
Anna Sörenson Rydh

Elsa Beskows förtrollade vardag

Konstnären och författaren Elsa Beskow har fånglat flera generationers barn med sina lekfulla berättelser och fantasifulla bilder i akvarell. Utställningen *Förtrollad vardag*. Elsa Beskow på Thielska Galleriet på Djurgården i Stockholm visar originalverk av en av Sveriges mest välkända och uppskattade bilderbokskapare genom tiderna.

Draperierna som skiljer utställningsrummen från entrén på Thielska Galleriet har hängts upp där för att skydda de känsliga akvarellerna från dagsljus och fungerar samtidigt som en övergång mellan verklighet och saga. En portal som påminner om garderoben i C.S. Lewis böcker om Narnia. Ovanför ingången flyger ett av tomtebobarnen på en fladdermus, en bild som välkomnar besökarna in i Elsa Beskows magiska värld mitt i vardagsverkligheten.

Förtrollad vardag. Elsa Beskow är producerad av Zornmuseet i Mora, där den först visades 2024, 150 år efter

Thielska Galleriet. Foto: Urban Jörén

Beskows födelse, och hennes släkt och vänkrets har bidragit med illustrationer och biografiskt material. En tredjedel av originalverken är inlånade från Nationalmuseum och utställningen har även lånat verk från andra museer och privatsamlingar.

– Besökare i alla åldrar lockas av att få se illustrationerna i verkligheten och få veta mer om dem och konstnären bakom dem. Hennes verk är ju en omistlig del av vårt kulturarv, säger Gitten Skiöld, som är en av utställningens kuratorer, och tillägger:

– Mot bakgrund av dagens AI-genererade bilder och texter är det särskilt viktigt att framhålla bilderböckernas gedigna kvalitet.

Elsa Beskow (1874–1953) skapade sina bilderböcker i hemmet i Djursholm strax norr om Stockholm, där hon levde med sin man Natanael Beskow, som var konstnär, predikant och rektor, och deras sex söner. Villa Ekeliden med dess vildvuxna trädgård gav inspiration till de besjälade växterna i Elsas bilder. Barnen fick ofta vara modeller för böckernas karaktärer, liksom även släktingars och vänners barn, men deras individuella drag försvann på väg mot de publicerade illustrationerna.

– Elsa Beskow hade en speciell förståelse för det som är allmänmänskligt och många barn har känt igen sig i hennes gestalter och miljöer. Så var det för mig också, och jag var tidigt nyfiken på vad som var verklighet bakom fantasin, svarar Gitten Skiöld på frågan om varför hon ville fördjupa sig i hennes berättelser och bildvärld.

Illustratöryrkets möjligheter ökade i takt med att bokförlag och illustrerade tidskrifter blev fler. Elsa Martman, som hon hette innan hon gifte sig, började illustrera för barn under utbildningen till teckningslärare

vid Tekniska skolan i Stockholm, som var en föregångare till nuvarande Konstfack. I nationalromantikens anda på 1890-talet var avbildning av svenska växter och djur en viktig del av utbildningen, men för att få öva sig i figurteckning fick Elsa och hennes kvinnliga kurskamrater arrangerat krokistudier på egen hand.

Frihetskänslan i naturen är central i de flesta av Elsa Beskows bilder och berättelser. Under barndomens somrar med familjen på en gård i Södertäljetrakten, låg Elsa ofta på mage och studerade blommorna på marken. Som vuxen tänkte hon tillbaka på dessa somrar som ”en lång rad solbelysta festdagar”.

– Hon förknippade både sin starka inlevelse i naturen och sin flödande kreativitet med sin gudssyn. För henne var Gud blåsipponas och skaparglädjens Gud, säger Gitten Skiöld.

I flera av sina akvareller och svartvita teckningar och siluetter influerades hon av konströrelserna Jugend och Arts and Crafts växtornamentik med slingrande stjärkar, bladverk och blommor. Den brittiske konstnären, formgivaren och illustratören Walter Crane skapade barnböcker i en dekorativ blomsterstil, bland andra *Flora's Feast: A Masque of Flowers*, som formmässigt integrerade text och bild. Elsa Beskow inspirerades av Cranes verk, som hon hade sett på en utställning i Stockholm 1896, när hon gjorde sin första egna bilderbok *Sagan om den lilla, lilla gumman*. Idén till debutverket var en personlig tolkning av en gammal folkframsa, som hon hade hört av sin mormor som liten. Hon gjorde cirklar i vilka hon placerade berättelsens scener och dess handskrivna texter med dekorativa växter runtomkring, såsom pelargonier och klöver. Även i *Puttes äventyr i blåbärsskogen* och *Blomsterfesten i täppan* är bilderna omgivna av ett ramverk, oftast med växtmotiv, som ger en extra dimension åt läsningen.

Ett kännetecken för Elsa Beskows böcker är det ligande formatet med färgbilder på högersidan och text och svarta siluettbilder på den vänstra.

– På det sättet behövde bara hälften av sidorna tryckas i färg, vilket gjorde boken billigare, berättar Gitten Skiöld.

De första skisserna och utkastet gjorde hon helst i blyerts. Förlagorna till böckernas färgbilder utförde hon sedan i akvarell med mörka konturer, tecknade med tunn pensel eller penna. I utställningen kan man läsa att böckernas form var viktig för Elsa Beskow, liksom hur hennes originalbilder slutligen kom att återges i tryck. Hon var övertygad om att färgsättning, grafik och format kunde bidra till läsoplevelsen.

Då ringen det, och nu få de brädt,
ly lingo'n bjuder på något godt
på honungslingon så klara;
fast Pulte aldrig förr smakat på
så godt som detta, han kan ej förmå
mer än tvänne lingo'n bara.

Se'n bockar Pulte så djupt han kan
och tackar för allt, ly nu måste han
och blåbärs-gossarna fara.
I stora skrandan de åka få
Med händerna vifta flickornas små
och gossarna ifrikt dem svara.

Blomsterfesten i täppan (till vänster) och Puttes äventyr i blåbärsskogen. Böckerna är utgivna av Bonnier Carlsen.

Tomtebobarnen. Färgplansch till 10:e uppslaget, 1910, Nationalmuseum. Foto: Urban Jörén

I *Tomtebobarnen* från 1910 lämnade Elsa Beskow sin vanliga stil med tydliga konturteckningar färglagda i ljusa, klara akvarellfärger. För att fånga skogens färgskala använde hon dovre toner: olika nyanser av grönt och grått för mossa, ris och sten, och brunt och violett för bark, svamp och lavar. Endast barnens flugsvampsmössor i rött och vitt ger några klara färgklickar i bilderna. På flera ställen har blyerts eller kol använts ovanpå akvarellfärgerna för att antyda en skrovlig yta. Det var viktigt för Beskow att skildra naturen på ett realistiskt vis med botaniskt korrekta detaljer:

”Huvudsaken var detaljerna, massor av klara påtagliga detaljer, för att allt skulle bli så levande och naturligt som möjligt. Jag lade faktiskt ner ett enormt arbete på att teckna mossorna, lavarna och barken på trädstammarna. För just alla dessa tusentals detaljer älskar barnen. Jag ville ha det att riktigt dofta barr av skogsbilderna, och riktigt stora landskap hann jag ju aldrig måla, därför fick jag formligen måla av min egen djupa kärlek till skogen och mossan i *Tomtebobarnen*.”

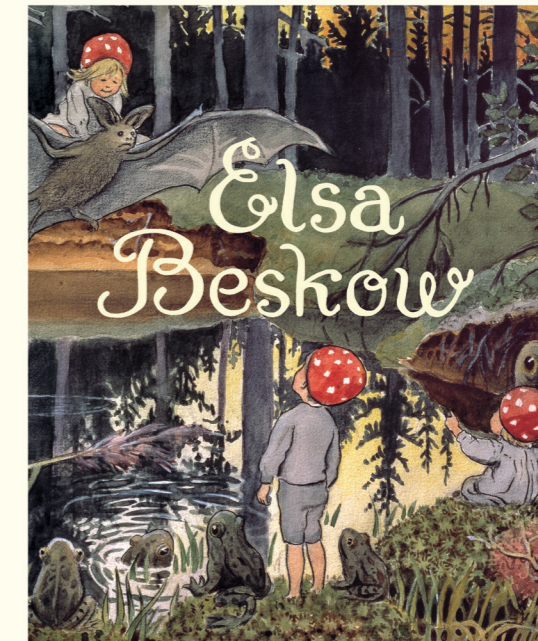
Gitten Skiöld tror att hon medvetet arbetade fram ett spänningsfält mellan de detaljerade, igenkännbara, realistiska miljöerna och de skimrande fantasiberättelser som hon iscensatte där.

– Det var så hon skapade den fascinerande förtrollade vardagen, menar hon.

Illustrationerna i *Hattstugan* från 1930 har ett annat manér med förenkling och rena linjer på de luftiga sidorna.

– Den avskalade gestaltningen av naturen skiljer sig från de tidigare böckernas noggranna skildringar av växter och djur, och själva hattstugan påminner om funkisstilens arkitektur, konstaterar Gitten Skiöld.

FÖRTROLLAD VARDAG

14 FEBRUARI – 24 MAJ 2026

Thielska Galleriet

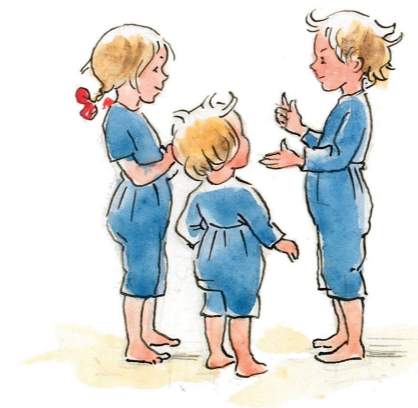
Elsa Beskow skapade ett fyrtiotal egna verk och bidrog med illustrationer till många andra sagor och texter. I vårens utställning på Thielska Galleriet visas originalbilder från både klassiker som berättelserna om *Tant Grön*, *Tant Brun* och *Tant Gredelin*, och mindre kända titlar som *Resan till landet Längesen*, en saga i medeltida stil.

Originalillustrationerna till *Puttes äventyr i blåbärsskogen* från 1901, som var hennes stora genombrott, finns däremot inte med eftersom Star Wars-regissören George Lucas köpt dem till sitt Lucas Museum of Narrative Art, som öppnar i Los Angeles till hösten.

För den vuxna besökaren väcker utställningens akvareller barndomsminnen till liv. En plansch med en scen ur *Puttes äventyr i blåbärsskogen* hänger i sovrummet med blåblommiga tapeter i min familjs sommarhus på Gotland. Putte, som har förvandlats till pytteliten av Blåbärskungen, sitter på marken tillsammans med blåbärspojkar och lingonflickor och äter bär intill det höga lingonriset. En citronfjäril flyger förbi ovanför honom och bilden ramas in av två blåklockor. Bildramen blir ett fönster som står öppet till fantasin, där jag och mina systrar klättrade in. Kanske kan vi lära av Elsa Beskow att se med förundran på tillvaron och aldrig glömma det egna inre barnets blick på världen.

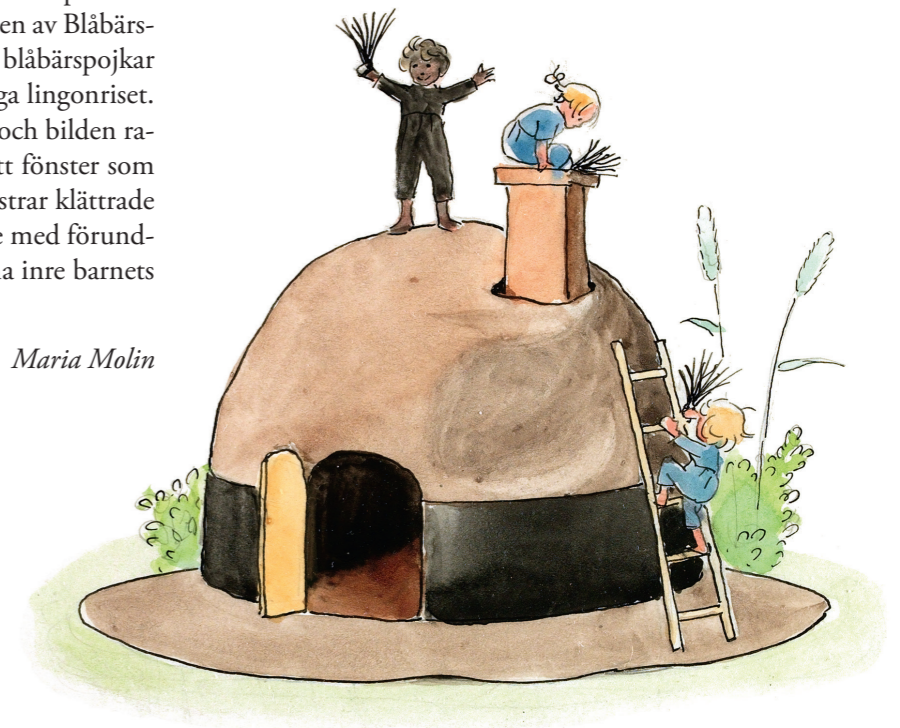
Maria Molin

akvarellen 2/26

Utställningen *Förtrollad vardag*. Elsa Beskow visas på Thielska Galleriet t.o.m. den 24 maj 2026.

Källa: antologin *Förtrollad vardag: Elsa Beskow från verklighet till fantasi*, Gidlunds förlag, 2024, redaktör Gitten Skiöld.

Hattstugan. Boken är utgiven av Bonnier Carlsen. Till vänster: *Resan till landet Längesen*, 1923, privat ägo. Foto: Urban Jörén.